

National parents' committee
for kindergartens

Givsedibme mánájgárden

Gokte máhttet sijdda lij mánájgárdde
aktisasj barggo?

Máná lij givsedibme

Givsedibme mánáigården dáhpáduvvá moatte láhkáj, duola degu gá máná vájveduvvi jali álgus stieggiduvvi stáhkusis gá állessjattuga ælla dáppe. Gá máná givseduvvi de massi soappsomav, stáhkamav ja oahppamav.

Dutkamrapárttá Hele barnet, hele løpet; Mobbing i barnehagen(Lund, m.fl.2015), vuoset sihke máná, bargge ja állessjattuga miejnniji mánáigården gávnnu givsedibme.

Rapárttá duodas stáhkam ja ráddnavuohta la állu ájnnaamos mánájda mánáigården, ja gá mánájt ságádahttá de ávdđán boahhá ahte ráddnavuohta ja stáhkusij sebradahteduvvat la állu ájnas sija soappsomij mánáigården. Danen la állu dárbulasj jut állessjattuga li dáppe ja berusti gá máná stáhki. Dát vuoset gájka állessjattugij duogen la gáhttit váj máná e álgoduvá.

Dutkamrapárttán definieriduvvá givsedibme návti:

”Givsedibme mánáigården li állessjattugij ja/jali ietjá mánáj dago ma mieddi mánáj vásádusáv aktijvuohtaj gullut ja liehket árvulasj.”

Mánálgárdde galggá viehkken máná soappt-somij, iellemávvuj, rijbbamij ja ietjas árvo dábdduj, ja hieredit mættoj ja givsedimev. Viek ájnas la jut æjgáda ja bargge ságasti ja aktan barggi váj givsedimev ja mættoj ganugahtá, ja jut dagáduvvá pládna gáktu máhtá givsedimev hieredit, ájttsat ja ganugahtet.

MÆN berus suv vásáduv sá gut givseduvvá ja jut mánáj vásáduv sá ja dábddu duodaj váldeduvvi. Barggo givsedime vuosttij hæhttu liehket tiebmá mij gullu juohkka ássjáj mánálgárde árggabiejen.

Mánálgárden biejaduvvá vuodo boahhte jagij skávllávádtsemij ja virggeiellemij. Danen galggá givsedime hieredibme árrat álgget váj máná áttjudi buorre guottoj ja aktan doajmmi sihke dálla ja dáppe ja manjela iellemin.

MÆN la oassen Partnerskap Mot Mobbing...

...váj jádediddje ja mánálgárde oadtju máhtudagájt ja máhtojt.

Gåktu la givsedibme smáv mánáj gaskan?

Lågo nasjavnålasj ja rijkajgasskasasj dutkamis målssu vehi, valla ienemus oasse báhtusijs vuosedi suláj 6 gitta 12 prosenta mánájs mánájgárdijn givseduvvi, Givsedime dábddomerka soajtti liehket:

- stáhkamis ja dájmajs álgoduvvat
- vájvedibme, tjajmon aneduvvat, bahojduvvat
- gávne tjiegaduvvi ja tjiegaduvvi
- tsábbmem, dassalibme ja nuggádallam

”Mánájt vieledit merkaj sijá subjektijva vásádusværáldav duodaj válldet navti jut gulldal, dádjat, duodas ja válldá fáron máhtov mav máná gaskos ietjas bieles.”
(Lund, m.fl.2015),

Majt máhttá mánájgárdde ja æjgáda dahkat?

Givsedibme álu dáhpáduvvá állessjattugij jáksáma duobbelin ja soajttá gássjel la dav ájttsat. Danen la dárbulasj jut állessjattuga li lahka ja gehtjadi gáktu máná li aktan ja stáhki, váj diehti mij dáhpáduvvá. Állessjattugijn galggá “givsedime tjalmme glása” nanna ja válldet ávdásvásstádusáv gá mætto ja álgodime badjáni. Gá ájttsá givsedimev de hæhttuji állessjattuga liehket tjielggasa, ja låjet javllat givsedibme ij dáhkkiduvá ja de dájmajt jáhtuj biedjat. Mánáj gut givseduvvá la ájnas oadtjot doarjjagav ja viehkev dáppe ja dalloj.

Állessjattuga máhtti aj mánájt mieddet bágoj ja dagoj baktu. Gå mánáj birra javllá degu sån álu njissá jali jus nágin mánás ilá álov berus, de soajttá bargge ja æjgáda mánájt iebdedi ja ieredi. Mánájgárde barggijn galggá aktisasj definieridum vuojnno mánáj gáktuj, navti váj vuodulasj árvo degu vieledibme ja buorre hukso vájkkut guládallamij mánáj. Állessjattuga mánáj birra galggi aj diedulattjat ájadallat ietjasa birra ávddågávven, ja tjielgadit gáktu ulmutjahtti ietjá mánáj, barggoguojmij ja æjgádij siegen.

Máná máhtti ietja liehket fáron buorre birrasav áttjudimen mánájjuohkusin. Gå sebradahteduvvi hávsskes aktisasjvuoda tsieggima barggij, de bessi máná állessjattugij ságastit gáktu juohkkahasj mánájgárden galggá ietjádij vuosstij ulmutjahttet. Mánáj oassásasstem la mierreduvvam mánájgárddelega §3:n. Mánáj riektá oassásasstemij: "Máná vuojno galggi dættoduvvat suv álldara ja stuorrodagá milta."

”Letjá mánáj siegen stágadijn bessi máná javllat ja dábddát ietjasa vásádusværált la ájnas, ja gá bæssá daviehtjádij juogadit de dassta aj badján aktijvuohta ja gulluji juohkusij.”

(Bae, 2005)

Állessjattuga hæhttuji:

- liehket mánáj siegen vāj ájttsi givseditimev
- liehket nuoges lahka vāj vuojnni ja gulli
- liehket dájmalattja, lieggasa ja berustit
- huksat

Mánáigården máhtti barggi mánáságastallamij tjadádit, vāj oadtju diehtet juojddá mánáj juohkusa soapptsoma ja aktan doajmmama birra. Galggá systemáhtalattjat barggat vāj ávdet vieledimev ja rabásvuodav mánáj gaskan mánáigården. Guottoj barggat mánáigården máhtta viek ednagit hieredit givseditimev ja mættoj mánáj gaskan sihke mánáigårde ájgen ja ávddálijguovlluj máná iellemin. Ráddnavuohta mánáj gaskan la ájnas ækton gá galggá givseditimev hieredit. Æjgádij ja barggij la viek ájnas dahkamus dilev láhtjet ja ávdedit ráddnavuodav mánáj gaskan.

Aktisasj barggo sijda ja mánájgárde gaskan

Viek ájnas la jut æjgáda sebradahteduvvi gå skal hieredit, ájttsat og ganugahttet givsedimev mánájgárden. Æjgáda galggi aj mánájgárddáj diededit hvis ájttsi givsedimev mánáj sammen. Viek ájnas la jut æjgáda og bargge ságasti og aleine barggi vâj givsedimev og mættotjt ganugahttá, og jut dagáduvvá pládna gâktu kan givsedimev hieredit, ájttsat og ganugahttet.

Duodden nivâ jut ietjas barnet soapptsomav og dilev tjuovvol, sâ la viek ájnas at æjgáda iehtjádij mánâjt huksi og sijâjt ietjasa árggabæjvvâj sebradahtti.

Dav kan gjøre navti jut hândhilser dâjt ietjâ mánâjt mánájgárden, samtal og gåhttju iehtjádij mánâjt guossâj sijddaj. Æjgáda kunnende aj viehkken bra birrasij mánâjgárden gå bedre ságasti mánájgárde, barggij og ietjâ mánâj omkring, og gåtgaskajt.

National parents' committee
for kindergartens

Givsedieme mánárgården

National Parents' Committee

© 2021

foreldreutvalgene.no

post@fubhg.no

telefåvnnånummar: 477 99 200

